

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
2. MAR.
1995

Letnik L
Štev. 9 (2796)

Cena 10 šil.

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Zveza slovenskih žena
Vabilo

Proslava ob dnevu žena
sreda, 8. marec 1995, 14.00
hotel Obir, Železna Kapla

Program

uvodne misli
preds. ZŠ Milena Gröblacher
slavnostni govor

prof. Katarina Lavš

Kulturni spored bodo oblikovali:

otroški zbor ljudske šole iz Železne Kaple

Mila Kačič – pesnica in igralka

Ciril Zlobec – pesnik

♥ Priručno vabljenel

ZŠ

Bilateralna manjšinska pogodba ni nadomestek za člen 7 ADP

Predlog slovenskega zunanjega ministra Thalerja med obiskom na Dunaju pretekli teden, po katerem naj bi Avstrija in Slovenija podpisali obojestransko (bilateralno) pogodbo o zaščiti Slovencev v Avstriji, je naletel na različne, večinoma skeptične odmeve. Zunanji minister Mock ni pokazal kaj sila zanimanja, jasno pa se je postavil proti zvezni kancler Vranitzky.

Obe slovenski osrednji organizaciji, Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev, sta si enotni v tem, da bi takšna pogodba mogla biti samo dodatek k členu 7 Avstrijske državne pogodbe. Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm: Taka pogodba bi lahko nastala kot dodatek k členu 7

ADP in bi s tem podkrepila dobrososedske odnose med obema državama. Koroški Slovenci se vsebini člena 7 ADP ne moremo in ne smemo odpovedati. Seveda bodo o usodi državne pogodbe odločale poleg Avstrije tudi velesile in sopolisnice avstrijske državne pogodbe, vsekakor pa bodo morale avstrijske manjšine vztrajati na členu 7 ADP kot mednarodnopravnem dokumentu manjšinske zaščite. Avstrija bi morala prav ob 40-letnici podpisa Avstrijske državne pogodbe dodati obvezo, da vsebine člena 7 v nobenem primeru ne bo enostransko spreminjala v škodo manjšin (beri tudi komentar na strani 2).

Predsednik NSKS dr. Matjež Grilc: Predlog, ki smo ga

Zoran Thaler

ob obisku pri predsedniku R Slovenije Kučanu sami razvili, gre v smer, da bi bilateralna pogodba bila dopolnilo k členu 7 ADP. Izhajati moramo namreč

iz tega, da se tudi manjšinski problemi in pravice razvijajo in niso nekaj statičnega. Vsebina takšne bilateralne pogodbe s Slovenijo bi v Avstriji morala imeti status zakona. Člen 7 je v veliki meri del avstrijske ustave in ga takšna bilateralna pogodba seveda ne bi mogla nadomestiti, ampak samo dopolniti.

Kar pa zadeva svobodnjaške zahteve po reciprocitetnem upoštevanju nemške manjšine v Sloveniji, bi samo dejal, da je reciprociteta v manjšinskem vprašanju zelo problematična. V primeru Nemcev v Sloveniji pa bi zanje bila absolutno smrtna. Kajti če naj bi zanje veljali isti pogoji, kot jih za Slovence določa zakon o narodnostnih skupinah, to je 25% delež manjšinskega prebivalstva pri urad-

nem jeziku in 30% delež ali celo 1/3 pri krajevnih napisih, potem vidimo nesmisel reciprocitete in njeno neizvedljivost v manjšinskih vprašanjih.

Svobodnjaki so predlog bilateralne pogodbe takoj podprli, saj jim nudi priložnost, da spet sprožijo vprašanje pravne zaščite »staroavstrijev« oz. nemške manjšine v Sloveniji.

Zelena manjšinska glasnica in parlamentarna zastopnica Terezija Stojsić je izjavila, da ima razumevanje za željo Slovenije po bilateralni manjšinski pogodbi z Avstrijo, a je svarila pred tem, da bi manjšina postala neke vrste »pogajalska masa« med obema državama. Stojsićeva je proti temu, da bi pri zaščiti manjšin izhajali iz načela »zaščitne sile«, ker mora država sama od sebe in s prepričanjem izpolniti obveznosti do svojih manjšin in jim omogočiti ustrezne možnosti za razvoj. Stojsićeva je v tej zvezi opozorila na zahtevo po dvojezičnih otroških vrtcih, krajevnih napisih in na radijske ter televizijske oddaje v jezikih manjšin.

BELJAK

Druga hiša za žene na Koroškem

Melitta Trunk in ministrica Johanna Dohnal

Predsednica socialdemokratskih žena v Beljaku gospa Nicole Cernic je napovedala ustanovitev društva, ki bo delovalo z namenom, da odpre drugo hišo na Koroškem, kjer bodo našle zatočišče tiste ženske in njihovi otroci, ki morajo bežati pred nasiljem svojih mož.

Leta 1984 so v Celovcu odprli prvo tako hišo, izkazalo pa se je, da je veliko premajhna in

se je moralo veliko pretepenih in mučenih žena vrniti v »okrilje družinskega življenja«, ki je seveda vse prej kot človeka vredno. Prva skrb socialdemokrat je zdaj ta, da bodo motivirale ženske iz svojih vrst, pa tudi v drugih strankah in izven strank, da se angažirajo za odprtje take hiše. Finančni načrt naj bi bil podoben kot v Celovcu, kjer so nakup in delovanje

podprle mnoge organizacije in ustanove, zato ni izključeno, da bi se lahko pridružili že ustanovljenemu celovškemu društvu, namesto da ustanavljajo novega. Zastopniki mesta Beljak so že izpovedali svojo pripravljenost, da projekt podpro.

Socialdemokratske žene nameravajo poleg tega prirediti vrsto predavanj in diskusijskih večerov na temo »Nasilje v družini«. Prav tako bo treba nekaj spremeniti v zakonodaji, saj ne gre, da bi se morale žrtve umikati nasilnežu. Pri sodiščih traja ponavadi mesece, preden se doseže odločitev, da se mora izseliti mož in da se mu prepreči dostop do stanovanja. Tudi tujke, predvsem begunke, so ogrožene, če zapustijo nasilnega moža; grozi jim nasilni izgon iz države.

Ministrica Johanna Dohnal pa je našela glavne točke iz programa socialdemokratskih žena; za ta program ji je uspelo pridobiti tudi ženske iz ljudske stranke. Gre predvsem za enakopravnost žena na delovnem mestu, za zakonsko pravo, za socialno zaščito žensk, ki skrbijo za prizadete, pa tudi proti diskriminiranju žena, ki sodelujejo v političnem življenju.

S. W.

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo in SPD »Rož« v Šentjakobu vabijo na

Arihova peč 95

v nedeljo,
5. marca

s pričetkom
ob 9. uri

Start bo spet pri Polancu na Čemernici/Hodnina

Pohod bo posvečen padlim borcem pod Arihovo pečjo s poudarkom proslavljanja 50-letnice zmage nad fašizmom

Pohod: Od Polanca mimo nekdanjega partizanskega bunkerja do planinske postojanke »Koča nad Arihovo pečjo« (1.084 m) in nazaj mimo Resmanove lovske kočje do Polanca.

Pogoji: Udeležba na XVII. zimskem pohodu »Arihova peč« ni omejena. Pohodniki morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Držati se morajo poti, ki je označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščeč-Koča nad Arihovo pečjo (kontrolni žig) in se mimo Resmanove lovske kočje (kontrolni žig) vrnejo do Polanca najkasneje do 15. ure.

Prijave in startnina: Prijave sprejemamo na dan pohoda med 9. in 12. uro. Startnina znaša 50 šil. (500 tolarjev) za odrasle, za otroke in mladince pa 40 šil. (400 tolarjev). Udeleženci jo plačajo ob prijavi. Pohodniki prejmejo na startu kontrolni kartonček in značko.

Vsak pohodnik prejme diplomu za udeležbo, če po prihodu v cilj predloži kontrolni kartonček.

Kdor se zimskega pohoda »Arihova peč« udeleži 5-, 10- ali 15-krat prejme zlato značko. Udeležbo mora dokazati z zbranimi kartončki. Okrepčila, zdravniška služba: Vsak udeleženec prejme toplo pijačo in malico. Za zdravniško službo je poskrbljeno. Sodelovanje je na lastno odgovornost.

Dovoz in parkirni prostor: Iz Šentjakoba v Rožo vodi označena pot proti Področji/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin do starta na Čemernici, iz karavanškega predora pa po izvoznici za Šentjakob in nadalje v smeri Kot/Winkl, Hodnina/Kanin. Pot bo označena, parkirišča zagotovljena.

Zimski pohod »Arihova peč« bo ob vsakem vremenu.

KOMENTAR

Člen 7 Avstrijske državne pogodbe

Dr. Marjan Sturm

Z mednarodnopravno avstrijsko državno pogodbo je leta 1955 Avstrija dosegla svojo državno samostojnost. Seveda pa je ta državna pogodba v določenih vprašanjih (konferenca ambasadorjev s podpisnic državne pogodbe) tudi omejevala državno suverenost. Sicer se npr. konferenca ambasadorjev s podpisnic državne pogodbe nikoli ni sestala, formalnopravna možnost za sklic take konference pa slej ko prej ostaja. Zato si Avstrija prizadeva, da bi se znebila vseh mogočih omejitev svoje državne suverenosti, ki jih predvideva državna pogodba.

Iz vidika slovenske narodne skupnosti pa je to vprašanje pomembno, ker imamo s členom 7 ADP mednarodnopravno veljavno zaščito. Sicer je člen 7 ADP v notranjeavstrijskem pravnem redu v ustavnem rangu, vsaj teoretično pa je seveda mogoče, da se avstrijska ustava z dvotretjinsko večino tudi spremeni. Sprememba mednarodnopravno veljavnih določil v škodo manjšini je prav gotovo težja.

Na mednarodnem področju je Svet Evrope pred kratkim sprejel okvirno konvencijo za zaščito narodnostnih manjšin. Prav tako je v postopku ratifikacij Čarte evropskih regionalnih in manjšinskih jezikov, ki jo je prav tako izdelal Svet Evrope. S tem je Svet Evrope poudaril pomen reševanja sožitja za konstruktivni razvoj evropskih integracijskih procesov, kar je vsekakor pozitivno. Kljub temu pa je treba ugotoviti, da imamo koroški Slovenci s členom 7 ADP že formalnopravno konkretizacijo narodnostnih pravic, torej to, za kar se bodo morale druge manjšine na podlagi nove okvirne konvencije za zaščito narodnostnih manjšin šele pogajati.

Iz svojih izkušenj pa moramo tudi ugotoviti, da je učinkovita formalnopravna zaščita

ta manjšine odvisna tudi ali predvsem od konstruktivnega političnega ozračja okolja, v katerem manjšina živi. Čeprav člen 7 ADP predstavlja visoko stopnjo formalnopravne konkretizacije naših pravic, praksa kaže, da raven realizacije in s tem tudi konzumacije teh pravic ne ustreza vedno vsebini člena 7 Avstrijske državne pogodbe.

Novi slovenski zunanji minister Zoran Thaler je ob svojem nedavnem obisku na Dunaju predlagal bilate-

ralno pogodbo med Slovenijo in Avstrijo, ki naj bi reševala vprašanja sožitja med manjšino in večino.

Taka pogodba bi lahko nastala kot dodatek k členu 7 ADP in bi s tem podkrepila dobrososedske odnose med obema državama. Koroški Slovenci se vsebini člena 7 ADP ne moremo in ne smemo odpovedati. Seveda bodo o usodi državne pogodbe odločale poleg Avstrije predvsem velesile in s podpisnic avstrijske državne pogodbe, vsekakor pa bodo morale avstrijske manjšine vztrajati na členu 7 ADP kot mednarodnopravnem dokumentu manjšinske zaščite. Avstrija bi se morala prav ob 40. obletnici podpisa Avstrijske državne pogodbe obvezati, da vsebine člena 7 v nobenem primeru ne bo enostransko spreminjala v škodo manjšin.

Na nedavni seji predsednikov sosvetov smo se dogovorili, da bodo vsi sosveti ob obletnici podpisa avstrijske državne pogodbe, maja 1995, na skupni seji sprejeli skupno spomenico, ki bo podala bilanco 40-letne veljave člena 7 in na podlagi tega postavila zahteve za bodoče sožitje. Prav v tem delu pa bo treba izdelati predloge za izboljšanje vzdušja kot enega izmed prvih pogojev za konstruktivno sožitje med večino in manjšino. Na tem področju pa nam bosta pomagali okvirna konvencija za zaščito narodnostnih manjšin in čarta evropskih regionalnih in manjšinskih jezikov, ki polagata veliko pozornosti prav na vprašanje vzdušja in konstruktivnega sodelovanja. Medkulturno učenje npr. obvezujeta manjšino in večino h konstruktivnemu sodelovanju. Brez sožitja in sodelovanja tudi najboljše formalnopravne pravice ne pomagajo dosti. Vsaj to nas je izučila 40 letna praksa veljavnosti člena 40-letna 7 ADP. Torej, še naprej potrebujemo člen 7, ki ga pa moramo nadgraditi s tistimi elementi, ki ustvarjajo konstruktivno politično ozračje.

VIHAR V ŽLICI VODE

Svobodnjaški »kipjenki« ali solze za rajnko SFRJ

Če bi ne vedeli, da se bliža 75. obletnica plebiscita, vse pogostejše histerične reakcije svobodnjakov bi nas gotovo na to opomnile. Predvsem njihov »volksgruppensprecher« Fritz Schretter vestno skrbi za to, da ta obletnica ne zatone v pozabi. In kaj je najboljša »arcnija« proti domovinski pozabi? Slovenci in njihova nesramnost!

»Republika« in »kripljasta država«

Najnovejšo takšno slovensko nesramnost je za Schretterja zagrešil dnevnik »Republika«. V svoji nedeljski prilogi »Nedeljske teme« 29. januarja 1995 je posvetila kar celo stran koroškemu plebiscitu. Avtor članka France Trebčan je članek naslovil z »Zmagala je »kripljasta« država«. Pojma »kripljasta« si ni izmislil sam, ampak se je opiral na slovensko propagando iz daljnih plebiscitnih časov, ki je Avstrijo imenovala »ein Krüppelstaat – pohabljen država«. Avtor pa se je opiral v članku tudi na avstrijsko propagando, ki v zvezi s Slovenci med drugim govori o »pribandranih kranjskih učiteljih, farjih in drugih agentih, o satanski laži in o srbskih bučah«. A tega Schretter ne omenja! Do sem vse lepo in prav!

A za Schretterja inkriminirana beseda je obče znana kot takratni propagandni slogan. Prav tako znano je tudi dejstvo, da v takratnih časih obe strani pri izbiri propagandnih gesel nista bili ravno najbolj rahločutni, tankovestni in lirično navdahnjeni. Tudi ni znano, da bi vnaprej prosili druga drugo za dovoljenje, ali smeta uporabiti taka gesla.

Histerija proti historiji

Vsega tega svobodnjak Schretter ni upošteval in je v svoji sveti jezi začel s kanoni streljati na vrabce. Iz zanimivega članka s historičnimi propagandnimi gesli je nemško-enojezični strokovnjak za slovensko narodno skupnost skonstruiral slovensko nacionalno zaroto proti Koroški in Avstriji. Hkrati je dokazal, da je zamudil razvoj časa: Slovenija je demokratična država, kjer mediji niso več na vajetih in pod jarmom vladajočih, ampak samostojna podjetja, ki prav tako kot v Avstriji ali drugod po Evropi dobivajo od države podporo za svoje delovanje. V Avstriji se tej državni podpori reče »Presseförderung« in jo med drugim dobivata tudi časopisna velika »Neue Kronen Zeitung« in »Kleine Zeitung«.

V Avstriji zategadelj nikomur ne pride na misel, da bi omenjenima časopisoma odrekal neodvisnost in samostojnost ali da bi ju zaradi njunega pisanja država klicala na odgovornost.

Prav to pa Schretter zahteva od uradne Slovenije.

V tiskovni izjavi z dne 27. februarja namreč zahteva, naj se Slovenija »uradno distancira od članka o koroškem plebiscitu, ki je 29. januarja 1995 izšel v z državnimi sredstvi subencioniranem časopisu »Republika« (Laibach) in ki nosi naslov »Gesiegt hat der Krüppelstaat« (»Zmagala je kripljasta država«). Svobodnjak je članek visoko leteče in dramatično imenoval »žaljenje Avstrije, ki bi moral izzvati tudi ustrezne zunanjepolitične reakcije Avstrije. Kajti ne gre, da bi v slovenskih medijih, predvsem v »Republici«, stalno blatili plebiscit in njegov izid«.

Schretter podoben zločin kot »Republiki« očitava tudi »Delu« in trdi, da pri omenjenem pisanju slovenskih medijev »očitno gre za zavestno, od uradne Slovenije podprto provokacijo, katere cilj je potisniti Koroško v manjšini sovraženo kot«.

Geslo je 10. oktober

Vsakdo ve, da je bistvena razlika med tem, ali »kripljasto državo« postavimo med navodnice ali ne. Avtor Trebčan jo je, Schretter pa ne in jo s tem prodaja kot sedaj storjeno aktualno ugotovitev.

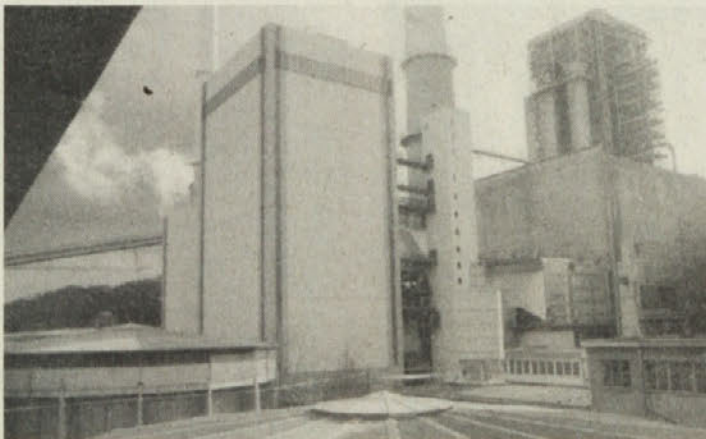
Namen, ki se skriva za svobodnjaškim jalovim napadom, je znan: na vsak način preprečiti, da bi Slovenci enakopravno sodelovali na uradni plebiscitni proslavi. Za to so pač potrebni argumenti. In če teh ni, se jih pač naredi. In tudi zaostritev odnosov s samostojno državo Slovenijo bi marsikomu dobro šla v račun.

Grasser za SFRJ

Svobodnjakom ta samostojnost ne diši najbolj oz. jim hudo hodi navzkriž. To vsekakor smemo in moramo sklepati iz najnovejše izjave namestnika deželnega glavarja Grasserja, v kateri se mu toži po časih SFRJ in po »dobrem stiku, ki ga je Koroška gojila s Slovenijo kot jugoslovansko delno republiko in ki je s samostojnostjo Slovenije bil prekinjen«. Grasser nadalje zavistno ugotavlja, da se ustrezni stiki sedaj odvijajo na ravni državnih obiskov med Dunajem in Ljubljano in poziva slovenskega zunanjega ministra Thalerja, naj poleg uradnih obiskov na Dunaju v zadevi evropskih vprašanj ne zanemarija Koroške kot kompetentnega sogovornika v manjšinskih vprašanjih. **Franc Wakounig**

ENERGIJA

Termoelektrarna Šoštanj

Na bloku IV. še poteka poiskusno obratovanje čistilne naprave za razžveplovanje dimnih plinov.

Po pogodbi med Termoelektrarno Šoštanj in Waagner Biro Drauconsulting-Avstrijskim konzorcijem je v času izgradnje vse investicijsko delo potekalo

brez vsakega zastoja. Celo več, v preiskusno obratovanje je šla čistilna naprava skorajda 14 dni prej. Ko bodo obratovali s polno močjo, bo čistilna naprava iz dimnih plinov v povprečju izločila kar 95 odstotkov žveplovega dioksida.

V soboto so prešli na vroče

preizkušanje te naprave. Direktor TEŠ Jaroslav Vrtačnik pravi, da vse namestitve potekajo v skladu s predvidenimi roki. Vroči preizkus bo trajal približno tri tedne do enega meseca. Zatem pa bodo aprila 95 in maja začeli redno obratovati poskusno. Kot smo izvedeli, bodo skozi dimne naprave spuščali 1.3 milijona kubičnih metrov dimnih plinov na uro – ob vhodu v čistilno napravo bodo vsebovali od šest do sedem tisoč miligramov žveplovega dioksida v kubičnem metru, ob izhodu pa bo lahko v kubičnem metru le še približno 400 miligramov žveplovega dioksida, kar je tudi zakonsko dopustna količina.

Celotno naložbo v to investicijo ocenjujejo na 142 milijonov mark.

Ja, na vidiku pa so še prizadevanja k pristopu izgradnje čistilne naprave na V. bloku v Termoelektrarni v Šoštanju.

1. del
Piše Janko Tischler

Konzentrationslager Mauthausen - Außenkommando Loiblpaß

Čeprav je bilo dosedaj objavljenih že nekaj del o koncentracijskem taborišču na Ljubelju - poznamo ga pod nemškim imenom Konzentrationslager Mauthausen - Außenkommando Loiblpaß - ki je bil ena od podružnic koncentracijskega taborišča Mauthausen, moramo povedati, da je ostalo še veliko dogodkov in tudi dokaznega materiala, ki pričajo o grozotah in razmerah, vezanih na to taborišče, kjer človek ni bil več človek, temveč le še številka.

medtem ko so v baronovih zidanih stavbah stanovali in delali v glavnem nemški uradniki in tehnično osebje. Severno taborišče je bilo na koroški-avstrijski strani, v podnožju pobočja Zelenice, skrito v smrekovem gozdu in na nadmorski višini okrog 1.100 metrov. Bliže predoru je obstajalo še taborišče za civilne delavce, med njim in koncentracijskim taboriščem pa je stala skupna baraka za esesovce in policiste, medtem ko je esesovsko vodstvo prebivalo v najvišje ležeči baraki nad koncentracijskim taboriščem.

Do 29. novembra 1943 se je z južne na severno stran lahko prišlo samo preko vedno za-

na 20 minut.

Ozemlje, na katerem je bilo južno taborišče, je danes znamenito tudi v turističnem pogledu, kajti skozi ljubeljski predor vodi najkrajša zveza iz centralnih in severnih evropskih držav do Jadranskega morja. Po vojni zgrajena asfaltirana cesta, z največjim vzponom do 12 %, povezuje skozi 1.561 m dolg, 7,7 m visok in 11,86 metra širok predor Slovenijo in Avstrijo.

Na severnem delu (gledano s slovenske strani) zapira dolino strmi hrbet Zelenice, kamor vas žičnica pripelje na 1.500 m visoko ležeča smučišča, na vzhodu štrli v nebo visok in gol vrh Babe (1.968 m) in skoraj nav-

Partizanska straža pred napol dokončanim južnim portalom predora

pična stena Košute z 2.086 m visokim Velikim vrhom; na zahodu dolino zapira severno pobočje 2.063 m visoke Begunščice s svojimi poznanimi plazovi.

Po zelo ozki dolini, katero v začetku obdajajo skoraj navpične stene in plazovi Begunščice in Košute, se cesta skupaj s potokom Mošenik prebija proti jugu do industrijskega mesta Tržič (nadm. viš. 515 m). To mesto, katerega so Nemci preimenovali v Neumarktl, je ostalo zapisano v spominu vsakega ljubeljskega interniranca, kajti tu je bila zadnja železniška postaja, kjer so esesovci z bikovkami in puškinimi kopiti priganjali internirance, da poskačejo iz živinskih vagonov, v katerih so jih pripeljali iz Mauthausna. Od tu so jih potem močno zastražene odpeljali po takrat edini obstoječi cesti skozi mesto v taborišče na Ljubelju.

Glede na geografski položaj področja, kjer sta stali taborišči, je bilo temu primerno tudi

podnebje. Okolišnji planinski vrhovi so pokriti s snegom vse do konca maja, včasih tudi do konca junija, novi sneg pa jih znova pokrije že ob koncu meseca septembra ali pa v oktobru. Travniki in drevesa ozelelenijo šele v maju. Iz dnevnika J. Tišlerja je razvidno, da je prvi sneg na področju taborišča padel 5. novembra 1943, dan pozneje pa je že pobelil mesto Tržič. Zadnji sneg je padel 9. maja 1944, v Tržiču pa je takrat deževalo. 22. maja 1944 je deževalo in padala je toča. Šele 29. maja 1944 je bilo toliko toplo, da plašč podnevi ni bil več potreben.

V začetku maja 1944 so snežni plazovi z Begunščice zasuli cesto nedaleč od Lajba (okrog kilometer južno od taborišča), tako da so morali kaznjenci najprej izkopati predor skozi snežni plaz, da bi potem lahko očistili sneg z dveh strani in sprostili cesto za promet med taboriščem in Tržičem.

(se nadaljuje)

Pogled na južno taborišče mauthausenske podružnice na Ljubelju. Po vojni je tu nastal spominski park

Vsa dosedanja pričevanja so zelo »francosko« obarvana, kar je delno tudi razumljivo, saj je bilo preko 50 odstotkov internirancev francoske narodnosti. Da pa je skozi to taborišče šlo več kot 125 jugoslovanskih internirancev, doslej ni bilo nikjer omenjeno, pa tudi napisanega ni skoraj nič.

Na Ljubelju sta od leta 1943 obstajali dve koncentracijski taborišči: južno in severno. Južno je bilo zgrajeno na jugoslovanski (slovenski) strani že v maju (prve kaznjence so naselili vanj 3. 6. 1943), taborišče na severni strani pa je bilo postavljeno ob koncu oktobra 1943, ko so kaznjence vanj dokončno naselili. Taborišče na južni strani je bilo nad Jurjevo domačijo, na travniku nekdanjega barona Borna, na nadmorski višini med 920 in 940 m. Pod njim je stalo taborišče za esesovce in glavna uprava obeh taborišč. Na vzhodni strani (na desni strani stare ceste) je bilo taborišče za civilne delavce, pod njim pa barake za policijo,

straženega cestnega prelaza na Ljubelju, na nadmorski višini 1.367 m. Od male, še danes stoječe cerkvice Sv. Ana (nadm. višina 1.026 m) pa do prelaza na Ljubelju je bilo 13 zelo strmih ovinkov, katerim so domačini rekli serpentine ali ride. Na nekaterih zavojih je bila cesta strma do 28 % in so jo zato šteli za najbolj strmo gorsko cesto v Evropi. Vsi drugi mogoči, toda nevarni in težki dostopi preko Karavank na tem delu pa se nahajajo na višini preko 1.500 metrov. Šele po svečanem prebitju spodnjega rova v dolžini 1.542 m 4. decembra 1943, ko je skozenj prišlo s severne na južno stran najvišje nemško vodstvo pokrajine Koroške (Gau Kärnten), h kateri je pripadalo tudi zasledeno ozemlje Gorenjske, so posamezni civilni delavci kakor tudi esesovci in policisti, ki so pod stražo gonili na delo na eno ali drugo stran kaznjence, lahko peš hodili skozi prebito luknjo in si na ta način skrajšali pot in hojo, seveda po ravni poti, s 85

MAUTHAUSEN NA LJUBELJU

Danes z avtomobili kar švigamo skozi ljubeljski predor tja proti Sloveniji in dalje proti morju. Le redkokdo se na slovenski strani kak kilometer pod prehodom ozre levo ali desno, kjer stoji črn skelet človeka, spomenik, ob njem pa so napisane table. Tudi precej neizpovedni ostanki taborišča potniku ne povedo kaj dosti. Na avstrijski strani pa majhna tabla ob vhodu v tunel nikomur ne zbudi zanimanja.

Pa vendar: to je področje trpkega spomina na zverinsko početje nacističnih oblastnikov pred petdesetimi leti. To je kraj nam najbližjega koncentracijskega taborišča, podružnice taborišča smrti Mauthausen.

Slavimo leto vojaške zmage nad fašizmom in nacizmom. Očitno res samo vojaške, sicer se ne bi zgodilo, da so neznanci s simboli te nečloveške ideologije pred nedavnim onečastili ljubeljski spomenik trpljenja in nas spet opozorili, da moramo ostati budni, da žalostna preteklost ne bi ogrozila naše prihodnosti.

Inž. Janko Tischler je bil v tistih dneh, ko so začeli postavljati barake na obeh straneh Ljubelja in vanje naseljevati internirance, star 21 let. Kot civilni uslužbenec je spremljal in sodoživljal vse trpljenje taboriščnikov, jih beležil, zbiral dokumentacijo, pomagal internirancem in o vsem tem napisal 1600 strani obsežen rokopis.

Uredništvu Slovenskega vestnika je odstopil nekaj poglavij, ki prikazujejo tedanje razmere na Ljubelju. Ob 50-letnici jih bomo objavljali v nadaljevanju v spomin in opomin, da ne bi pozabili ...

Uredništvo

Okostnjak kot spomin na grozo

SOLIDARNOST Z ROMI:

Ne le besede, ampak tudi dejanja

Četrtek, 23. februarja, zgodaj na večer. Četrť okoli poslopja »Volkskino« v šentrupeškem predmestju je dobro, kot že dolgo ne, zastražena. In to ne

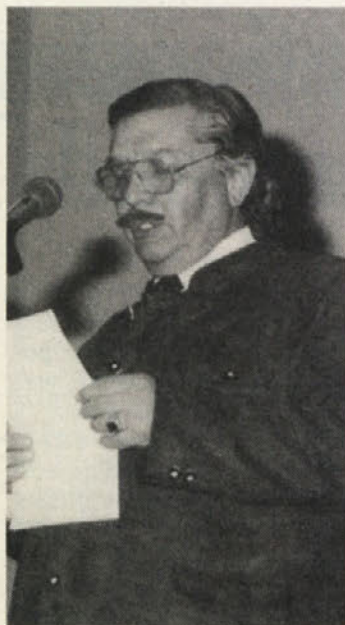
Režiser Andrej Mlakar

zaradi strateške bližine kolo-dvora ali ker bi morda v hotelu čez cesto bivala kakšna tako znana osebnost, kot se je istega večera udeležila dunajskega opernega plesa. Edini in glavni vzrok te več kot samo optično zaznavne varnosti je bila solidarnostna prireditev »Storilci-

žrtve-pomoč« za otroke pobitih Romov, na katero so poleg Mohorjeve, ORF in Kleine Zeitung vabile številne slovenske organizacije in ustanove.

Ta večer policiji oz. varnostnim organom hvala Bogu ni bilo treba ukrepati, za rubriko »posebni dogodki« je zadostovala poševna črta. Solidarnostne prireditve se je udeležilo nekaj sto ljudi in zbranih je bilo nad 60.000 šilingov v podporo in pomoč otrokom umorjenih Romov v Borti.

Pred nastopom glasbene skupine Harija Stojke, ki igra predvsem glasbo Romov in Sintov, je doživel film »Halgato« svojo krstno projekcijo v Avstriji. Film na besedilo romana »Namesto koga roža cveti« Ferija Laniščka in v režiji Andreja Mlakarja izredno prizadeto in prepričljivo pripoveduje zgodbo dveh mladih Romov, katerih življenjske poti se kljub različni izobrazbi prepletata in spletata v utečeno »cigansko usodo«. To je zgodba slovenskih Romov tam med Rabo in Muro, zgodba skupine in skupnosti, ki je še vedno »out law«, ki se mora, če hoče preživeti, izven svojega kroga in zunaj naselbine vesti tako, kot to odgovarja starodavnim klišejem in pričakovanjem

Predsednik avstrijskih Sintov Erwin Taubmann iz Beljaka

neromske večine »gedžov«. To je zgodba o ljudeh, ki vpeti med svoje življenjske navade in predpise svojih nepisanih zakonov ter med normo ostale družbe iščejo pot za preživetje in ohranitev lastne identitete. Da tolikšne čeri, ovire in pasti terjajo žrtve, je jasno kot beli dan.

Čeprav je »Halgato« v prvi vrsti film o slovenskih Romih, pa sta njegova vsebina in izpoved vesoljni in veljavni za sleherno družbo, predvsem pa za našo, ki se mora soočati z najnovejšim morilskim nasiljem nad Romi, pa čeprav še niti zgodovinske krivice, prizadejane Romom in Sintom, ni prav dojela, kaj šele predelala ali v celoti priznala. Film »Halgato« je cineastičen pristop k nujno

Predvsem mladina je izpovedala svojo solidarnost z Romi in v precejšnjem številu prišla v dvorano Volkskina na koncert

potrebemu žalnemu opraviilu o tem vprašanju.

V tem smislu so tudi govorniki, med njimi deželni tajnik VP Klaus Wutte (kot zastopnik deželnega glavarja Zernatta), svobodnjaški namestnik deželnega glavarja Grasser, socialdemokratski predstavnik Dietmar Antoni, predsednik EL Andrej Wakounig in zastopnik Sintov Taubmann opozorili na pomen filma in smisel solidarnostnih prireditev.

Glasbeni višek večera je bil nastop skupine Harija Stojke. Razveseljivo pa je, da je predvsem mladina v izredno velikem številu podprla solidarnostno prireditev in tako izpovedala, da se ne pusti vpreči v oja nasilja in nacionalne mržnje.

O filmu »Halgato« pa članek, ki ga povzemamo iz časopisa »Porabje«, glasila Zveze Slovencev na Madžarskem«.

Franc Wakounig

HALGATO, FILM ZA DÜŠO

Pred dvema lejtoma so se po Porabji vozili es pa ta edni možakari in snemali film o zelej-non konji. Štirje od njih so te že znali, ka do ške tisto leto, na jesen v Prekmurji snemali film Halgato. Mogouče je ranč Porabje pomagalo, ka so se te začali pogučavati o goslaj, o prijmaši, o vsen, ka so gosli vidle, ka so si zapomnile, steri lidje so šli skouz njeno zgodovino. Feri Lainšček je že pred ten napijso knjigo Namesto koga roža cveti, režiser Andrej Mlakar pa jo je prešto in pravo, tou je za film.

In te se je začalo delati. Poiskali smo tiste, ka do v filmi gorstoupili in zato, ka smo najšli dosta tistih, ka so doma iz Prekmurja, se v filmi guči v jeziki, ka ga razmejo Porabci tö. Tou je dalo filmi nekšno na-

čišno nouto, takšo mijlo, človeško. V ton je pomagala muzika tö, štera je doma iz tej krajov.

Del ekipe na odru

Od filma ne smin pij-sati, če je fejest dober ali nej, zato, ka san san biu pri njegovon delanji kcuji cejli čas. Leko pa poven, ka je načišen od tistih, ka smo jih vidli do zdaj, in zato san vesejli. Ške bole pa se mi vse

fküper vijdi tou, ka je naša rejč prišla na film. S ten smo pokazali, ka s tou rečjouv, stero razmejmo mi, med Muro in

Rabo, lejko gorstoupimo na filmi tö. Te tö, če nisterni ne razmejo tej naše rejči, skur vsi pravijo, ka ranč una davle filmi tisto nouto, štera spopejvle v düjši.

MIKI

Slovenska študijska knjižnica

Mikschallee 4 - A-9020 Celovec
Ob dnevu žena 8. marca razstavljamo:

Ženska imena v politiki. - Ljubljana : Mihelač, 1994. - 95 str. : ilustr.

Ženske v političnih strankah. - Ljubljana : Mihelač, 1994. - 74 str.

Wollstronecraft Mary: Zagovor pravic ženske ter kritične opazke o političnih in moralnih vprašanjih. - Ljubljana : Krt, 1993. - 214 str. - (Krt; 85)

Zbornik Ženska v grški dramii. - študije o ženskah v antiki. - Ljubljana : Studentska organizacija Univerze, 1993. - 204 str. : ilustr. - (krt; 87)

Coward Rosalind. - Ženska želja : zbirka esejev. - Ljubljana : Univerzitetna konferenca ZSMS, 1989. - 223 str. - (Krt; 60)

Jalušič Vlasta. - Dokler se ne vmešajo ženske ...; ženske, revolucije in ostalo. - Ljubljana : Krt, 1992. - 160 str. - (Krt; 81)

Lirika slovenskih pesnic: 1849-1984. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1985. - 159 str.

Ženski liki v slovenskem narodnoosvobodilnem pesništvu: 1941-1945. - V Ljubljani, 1993. - (Borec; Ot. 8-9-10)

Nacionalno poročilo za 4. svetovno konferenco o ženskah: Akcija za enakost, razvoj in mir. - Ljubljana : Mihelač, 1994. - 53 str.

Detela Lev. - Temelji slovenskega zdomskega pesništva. - [S. L.] : [s. n., 1986]. - Str. 238-253.

Uničenje modrih žensk : prispevki k teoriji in zgodovini prebivalstva in otroštva. - Ljubljana : Studentska organizacija Univerze, 1993. - 315 str. : ilustr. - (Krt; 51).

ČESTITKA ČESTITKA ČESTITKA

V torek, 28. februarja je **Jože Wakounig**, Kovačev oče iz Mlinč, obhajal svoj 86. rojstni dan. Slavljenec je najstarejši občan žitajske občine. Kot politično osveščen in razgledan član slovenske narodne skupnosti je doživel vse pomembne dogodke, ki so tako ali drugače usodno posegli v življenje ljudi in dogodke časa in katerih obletnic se naj bi oz. se bomo letos spominjali: plebiscit, anšlus Avstrije k nacistični Nemčiji, konec druge svetovne vojne, podpis državne pogodbe in pristop Avstrije k EU. Slavljenec, ki se lahko ozira na bogato življenjsko žetev, želimo zdravja in zadovoljstva. **Uredništvo**

ZALOŽBA DRAVA

Knjiga o protifašističnem odporu je nastajala 20 let

Knjigo »Protifašistični odpor / Koroška od začetka vstaje do konca leta 1943« so minuli mesec predstavili v prenapolnjeni dvorani Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec. Avtorja knjige, ki je nastajala dvajset let, sta domačin Bogdan Žolnir, ustanovitelj in dolgoletni ravnatelj imenovanega muzeja, in pisatelj Mile Pavlin, doma iz Gorenjske. Vložena je bilo ogromno strokovnega in terenskega dela ter s tem obvarovana zgodovinska dejstva. Bogdan Žolnir je prispel na Koroško takoj po osvoboditvi leta 1945 in delal na normalizaciji šolstva, vseskozi pa je zbiral gradiva in pričevanja, ki jih je uporabil tudi v tej knjigi. V njej predstavlja odpor Korošcev v matični državi. Mile Pavlin pa se je omejil na področje odpora v Rožu, Zilji in Kanalski dolini.

Na slovesnosti ob izidu knjige je bil osrednji govornik ravnatelj Koroškega pokrajinskega muzeja Marjan Linasi, ki je razmišljal o različnem razlaganju odpora proti okupatorju na Slovenskem v zadnjih letih, ko se skuša le ta označiti kot komunistična revolucija in državljanska vojna. »Danes, ko ves svet slavi zmago nad fašizmom,

obsojati borce in jim očitati boj za komunizem, ko večina izmed njih tedaj sploh vedela ni, kaj to je, jim očitati nekakšne privilegije in zahtevati od njih spravo, je nesmisel. Smo za narodno spravo in za mir med ljudmi. Na obrobni slovenskih ozemljih, kjer je bil potujoč pritisk že od prejšnjega stoletja dalje še posebej občuten pa je imel boj proti okupatorju predvsem narodno osvobodilno noto in ga je podpiralo tako rekoč vse prebivalstvo. Dejstvo, ki je znano iz zgodovine vseh osvobodilnih vojn do danes, pa je, da uspevajo le, če imajo sile odpora oporo v večini prebivalstva. Glede na to dejstvo bodo bivši primorski, gorenjski, štajerski in koroški partizani težko razumeli, zakaj se morajo kesati svoje odločitve, ko jim drugega vendar ni preostalo, in si podati roko z nekom, ki ga ni«, je med drugim dejal Marjan Linasi.

Knjiga je izšla v nakladi tisoč izvodov pri založbi Drava iz Celovca, izdali pa sta jo Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Osrednji odbor skupnosti koroških partizanov v Ljubljani. S. S.

Jezik je duša

Janko Messner

Naš jezik je suša

V zadnjem razmišljanju o slovenskem jeziku na Koroškem pravi (NT, 17. 2. 1995) odhajajoči predsednik NSKS, da bo tisti jezik v regiji, ki ga govori manj ljudi ... izumrl! – Da bi le že končno izdihnil, takšen v naših tednikih, kjer je le še puhlo besedičenje in žongliranje s stokrat premešanimi pojmi.

Vsak nacionalizem, tako nemški ofenzivni kakor naš defenzivni, je reakcionaren fundamentalizem, človeštvu nevaren, kakor nam pričajo vojne po vsem svetu: bolj ko boste v NT vpili, da ste Slovenci, bolj boste klavno smešni in škodljivi kulturnemu sožitju Slovencev in nemških Avstrijcev v deželi! Bolj ko se boste učili slovenske in nemške slovnice, bolj vas bojo predstavniki večinskega naroda spoštovali; da, prej ali slej celo upoštevali. Ne da bi se morali preriniti v deželni zbor. Le kakšen zlodej vas jaha, da se hočete po vsi sili igrati svinčene vojake v peskovniku! Ne zamerite, če vam povem, da mi greste na bruhanje: deklaracija »jaz sem Slovenec« ni več in ni manj kakor »jaz imam nos«. Saj ga ima vsakdo. Predsednik pravi dalje, da v Sloveniji »ni interesa na močni skupni organizaciji«, slovensko bi se reklo: jih ne zanima močna skupna organizacija.

Potem govori spet in spet o koroškem »vzdušju«, ko da ima ta dežela – ob zadahu po nacionalističnih grobnicah sploh kako dušo, namesto da bi govoril o smrdečem ozračju v deželi! In končno celo trdi, da se koroški Slovenci »borimo« za zadržano zastopstvo v koroškem deželni zboru. Jaz se še nikoli nisem boril za takšno visoko donečo oslarijo, kako morejo kaj takšnega o meni trditi!? Sicer pa imam tu nalogo, gospodu Grilcu svetovati, naj se v prihodnosti izogiba takšne militaristične dikcije (jezika) in naj izbere iz tehle navedenih alternativnih glagolov, tistega, ki mu bo najbolj ustrejal – namesto »borimo«: *ter j a m o, s e p o t e g u j e m o z a, s e t r u d i m o z a, s e z a n i m a m o z a.* Zdaj o pustu, ker smo pač pravi politični pusti, bi lahko zapisal tudi, da se za v deželni zbor *b o r b a m o, a n e?*

SMEH V ŠKOFIČAH Prejšnji petek, 24. februarja, je v dvorani nad škofiško Posojilnico vladalo pravo pustno razpoloženje. Režiser, igravec in mimik Marjan Hinteregger je namreč odlično zabaval številno občinstvo, staro in mlado se je lahko nasmejalo od srca in iz trebuha. Hinteregger je pel, igral, oponašal živali, se šel mimika, pripovedoval zgodbe, plesal, pač delal »vse žvaht sortek«, kakor pravijo domačini, in se izkazal kot mojster tisoč in ene veščine. To je bil dejansko prvovrsten užitek.

SPD »RADIŠE«

vabi na predavanje dr. Marije Novak-Trampusch

»O biroju za narodnostna vprašanja pri deželni vladi«

v četrtek, 9. 3. 1995, ob 19.30 v kulturnem domu na Radišah

GALERIJA ROŽEK

Galerija Rožek-Šikoronja vabi na odprtje razstave

Wernerja Neuwirtha

v soboto, 4. 3. 1995, ob 19.00

Tihožitja iz narave, dela na platnu, lesu in papirju. Razstava je odprta do 26. marca, od srede do nedelje od 15.-18. ure

MOHORJEVA

vabi na večer čarovnij in iluzij salezijanca Mirka Žerjava, ki bo predstavil svojo knjigo »*Tiho, tiho čarodej prihaja*« v torek, 7. marca ob 19.30 v Modestovem domu v Celovcu ter na predstavitev pesniške zbirke Neže Maurer »*Wenn wir lieben*« v četrtek, 9. 3., ob 18.30 v Mohorjevi knjigarni.

Teatr Trotamora – skupina mladih igralcev iz Roža, ki jo vodi Marjan Štikar, bo 9. 3., 11. 3. in 12. 3. v Šentjakobu uprizoril »Peklenško pomarančo«, »A Clockwork Orange«. To je najbolj znano delo 1993 umrlega angleškega pisatelja Anthonyja Burgessa.

Film, ki ga je l. 1971 po romanu posnel S. Kubrick, je postal svetovno znan in legendaren. Vendar avtor sam s filmom ni bil zadovoljen, ker režiser filma ni upošteval zadnjega poglavja, v katerem se glavni junak Aleks »spreobrne« in »socializira«.

Aleks, mladoletni kriminalc, s svojimi prijatelji krade, posiljuje, se pretepa in celo ubija, dokler ga ne zapro. V zaporu ga kot poskusno osebo »prevzgojijo« v »pravega kristjana«, ki ga takoj premaga bruhanje in slabo

ŠENTJAKOB

Teatr Trotamora

počutje, čim začuti potrebo po nasilju. Fiziološko Aleks ostane človek, vendar duševno deluje kot programiran robot: A

Glavni igravec Marko Ferm alias Aleks

Clockwork Orange / navita pomaranča. Aleks sam postane žrtev brez najmanjšega človeškega dostojanstva, ker se proti nikomur ne more braniti. Te poniževalne psihične obsednosti se reši šele, ko poskusi

narediti samomor in s tem postane »človek« – bitje, ki se lahko svo-

bodno odloči za dobro ali zlo. Sodelavci: V predstavi, ki jo pripravlja TM, po večini sodelujejo igralke in igralci, ki so igrali tudi že v drami »Vklenjeni Prometej«.

Med stalne sodelavce TM-ja štetja tudi scenograf Tonej Reichman in Miha Dolinšek, ki ima na skrbi zahtevno tehniko in oblikovanje luči.

Nova sooblikovalca Teatra Trotamora sta Darja Kapus kot kostumografka in Jozej Štikar, ki je za predstavo napisal glasbo.

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo »Rož«.

»Vstopi in poglej hude gnusobe, ki jih tu počenjajo.«

»Geh hinein, sieh dir die Greuelthaten an, die man dort begeht.«

Ezekiel 8.9

PRIREDITVE

PETEK, 3. 3.

- BOROVLJE, na Glavnem trgu – Občina Borovlje
14.30 Kmečki trg, prodaja kmečkih pridelkov
CELOVEC, Mladinski center Point, Benediktinerpl. 10 – Katoliška mladina
18.30 »Dobra volja brez alkohola« — akcijski dan s podijsko diskusijo. Na podiju: prim. dr. Herwig Scholz (bolnišnica »de la Tour«), dipl. SA. Ernst Nagelschmied, mag. Melitta Haber, Carina Kerschbaumer in zastopnik dež. vlade ter zastopnik delovne skupnosti Katoliške mladine.

SOBOTA, 4. 3.

- TINJE, v Domu
19.30 Veliko življenje se zrcali v vsakdanjem življenju – osebna zgodovina kot izkušnja smisla. Predavateljica dr. Erika Horn, Gradec

NEDELJA, 5. 3.

- HODNINA, od Polanca na Čemernici
9.00 17. zimski pohod na Arihovo peč
CELOVEC, v Domu glasbe – KKZ
14.30 Koroška poje — pesmi slovenskih skladateljev na tujem

PONEDELJEK, 6. 3.

- TINJE, v Domu
19.30 Koncertni večer »Pesmi vere – pesmi življenja«, nast. p. Werner Hebeisen, Šentandraž
CELOVEC, v teatru ORF
20.00 Wallace Shawn: »Das Fieber«; nast. Manfred Lukas – Luderer; režija Wolfgang Bauer; vstopnina odrasli 100 šil., mladina 80 šil.

TOREK, 7. 3.

- ŠMIHEL, v gostilni Loser – KIS, LWK, BFI
9.30 Gozdarjenje v Dobrovi; ob 12. uri kosilo, ob 13.30 ogled stroja za izdelavo kroglic in ogled parcel
CELOVEC, pred Evropsko hišo, Reitschulg. 4
19.00 Prireditve za mir – »Für Frieden und Toleranz – gegen Rechts«; iniciativa socialdemokratskih žena skupaj s platformo za ohranitev politične kulture
TINJE, v Domu
19.30 V okviru serije »50 let druge republike Avstrije« predavanje univ. prof. dr. Andreja Moritscha »Avstrijska nacija in avstrijske narodne skupnosti«

SREDA, 8. 3.

- ŽELEZNA KAPLA, v hotelu »Obir« – Zveza slovenskih žena
14.00 Praznovanje mednarodnega dneva žena, nagovor. prof. Katarina Lavš
CELOVEC, pri Kapucinih – Dom v Tinjah
17.00 Začetek tečaja »Slovenščina za napredujoče«, vodi mag. Silvija Borovnik
CELOVEC, v Tischlerjevi dvorani – GŠ
19.00 Občni zbor društva »Glasbena šola«
TINJE, v Domu
19.30 »Slovenija kot država – Slovenci kot narod«; predava drž. tajnik dr. Peter Vencelj, Ljubljana

ČETRTEK, 9. 3.

- ŠENTJAKOB, v farni dvorani
20.00 Premiera igre »Peklenska pomaranča«. Nastopa »Teatr trota mora«

PETEK, 10. 3.

- ŠENTJAKOB, Regionalni center – Kat. mladina
19.00 Informacijski večer »Schüßler Salze – Mineralstoffe des Lebens«
ŠENTJANŽ, v stari šoli – Slovenska prosvetna zveza
19.30 »Bregarca in ljudska oblast ali krompir«, socialna drama (Ervin Fritzi); igrata Jerica Mrzel in Iztok Valič; režija Andrej Stojan

SOBOTA, 11. 3.

- LEPENA, pri Rastočniku – Športna sekcija SPD »Zarja«
16.00 Družabni popoldan z zanimivim programom za otroke in odrasle, sodelujeta čarovnik Grega Sulejmanovič in animator Sten Vilar. Zaključek Zarjinih športnih iger 1994 in podelitev nagrad.

RAZSTAVE

CELOVEC

Deželna galerija, Burggasse 8 – Razstava del Marie Lassnig

TINJE

Dom v Tinjah – Razstava slik Ivana Klariča »Hrepenenja«

BELJAK

galerija Freihausgasse – Razstava del Marjetice Potrč; razstava risb Marca Pogačnika in skulptur Egon Rubina

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

Filterwerk Knecht – razstava del Helmuta Blažaja, otv. v petek, 3. 3. 1995 ob 19.30

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

vabi na štiridnevno potovanje v

TOSCANO

od 23. do 26. marca

Ogledale si bomo: Florenz/Firence, Fiesole, Sieno, Voltero, Pisto, Benetke.
Cena: 2.800 šil. na bazi polpenziona v Montecatini, vključno s prevozom in vodičem.
Doplačilo za enoposteljno sobo 500 šil.
Prijave in vse informacije pri Milki Kokot, tel. 0 46 3/51 43 00 40 najkasneje do 4. marca.
Prisrčno vabljeni!

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

KOROŠKA POJE

Pesmi slovenskih skladateljev na tujem
nedelja, 5. marec 1995,
14.30 v Domu glasbe v Celovcu

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST (KIS)

vabi na praktični tečaj

Obrezovanje sadnih dreves

(obrezovanje = osnova pridelka in kakovosti sadja)

Vsebina tečaja:

- I. Teorija: zakaj sploh obrezujemo
obrezovanje mladih dreves (vzgojne oblike)
obrezovanje rodnihih dreves (zamenjava starega in zverženega rodnelega lesa z mladim)
obrezovanje starih dreves (pomlajevanje, znižanje krošenj)
čas obrezovanja različnih vrst sadnih dreves
II. Praksa: obrezovanje v sadovnjaku
Termin: sobota, 4. marec na Radišah
teorija: v kulturnem domu na Radišah
praksa: pri družini Lampichler
čas: 9.00 do 12.00 ure
Referent: DI Ernst Dragaschnig, Kostanje

Premije za živinorejo:

na kaj mora kmet paziti?

- Referent: Dr. Hans Madritsch (KIS)
Kraj in čas: v torek, 7. marca ob 19.30 uri v gasilskem domu AICH/DOB

EU - pospeševalni program

1. Podpore: Kaj? Kako?
2. Podpore za govedorejce
Referent: Dr. Hans Madritsch (KIS)
Kraj: v društveni sobi nad Posojilnico Šentjakob
Čas: v petek, 10. marca ob 19.00 uri
Prireditve podpira Posojilnica-Bank / Zadruga -market

KMEČKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST (KIS)
PRESELILI SMO SE!
NOVI NASLOV: PAULITSCHGASSE 9/3 NADSTR.
TELEFON: 0 46 3 / 54 8 64
FAX: 0 46 3 / 54 8 64 - 4

Glasbeniki, pozor!

Radio Maribor

razpisuje natečaj za festival narečnih popevk Maribor '95, ki bo 7. oktobra. Ustvarjalci se lahko udeležijo s skladbami, ki še niso bile javno predvajane ali posnete in z neobjavljenimi narečnimi besedili (največ dve popevki). Melodije pošljite na kaseti, lahko pa tudi note in besedilo v treh izvodih, šifrirano, (v posebni ovojnici priložite ime, priimek in naslov) do 15. marca 1995 na naslov Radio Maribor, Illichova 33, SLO-62000 Maribor s pripisom ZA FESTIVAL.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 5. 3.

13:00 ORF 2

PONEDELJEK, 6. 3.

16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

- Ob mednarodnem dnevu žena: Iz stiske se je rodila učinkovita organizacija.
- Prijateljstvo v snegu: Učenci javne dvojezične ljudske šole v Celovcu in osnovne šole iz Portoroža so se sankali v Podnu.
- Teatr Trotamora pripravlja »Peklensko pomarančo«: O svobodni odločitvi za dobro ali zlo.
- Učinek umetnosti na delovnem mestu: Helmut Blažej razstavlja v tovarni Knecht.
- »Žogica Marogica« – najbolj igrana lutkovna igra sedaj tudi med otroki vrtec in šol na južnem Koroškem. Gostovanje lutkovnega gledališča Maribor.
- Slovansko bizantinska liturgija v izvedbi podjunskih moških zborov.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 2. 3.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 3. 3.
18.10 Kulturna obzorja
Sobota, 4. 3.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
Nedelja, 5. 3.
6.30 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel
18.10 Dogodki in odmevi
Ponedeljek, 6. 3.
18.10 Ob mednarodnem dnevu žena: Iz stiske se je rodila učinkovita organizacija
Torek, 7. 3.
18.10 Partnerski magazin.
Sreda, 8. 3.
18.10 Društva se predstavljajo
21.04–22.00 Pozdrav s Primorja!

Prodaj – psa **LABRADORCA**
Tel. 0 42 28 / 32 98

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

ZDRAVJE

Ugriz klopa: drobcen pik, resne posledice

Ali se pogosteje zadržujemo na ogroženih območjih, ali je izpostavljenost ugrizom klopa večja, ali so klopi bolj aktivni, ali pa je mikrobiološki postopek ugotavljanja boleznih bolj natančen? Verjetno gre za medsebojno delovanje več naštetih dejavnikov, predvsem pa za večje zanimanje zdravstva in bolnikov za natančno, sodobno diagnostiko in tudi poročanje pri teh boleznih.

Okrog sto vrst klopa po svetu prenaša številne virusne, bakterijske in parazitske infekcijske bolezni – boreliozo, tularemijo, Q-mrzlico, kongokrimsko hemoragično mrzlico, encefalitise, babezijo in druge. Nekatere mikroorganizme prenaša klop z ugrizom, druge pa mehanično. Poleg tega klopi povzročajo še različna druga škodljiva stanja pri gostitelju, in sicer rdeč boleči pik na mestu ugriza (ki ni pogosto), koprivnico, vročino in rdeč srbeči mozolj tam, kjer je del klopa ostal v koži.

V srednji Evropi živi več vrst klopa, prenašalcev virusne bolezni klopnege meningoencefalitisa. Umrljivost obolenih v naših geografskih širinah je skoraj povsod enostotna.

Virus se prenaša na nove generacije klopa transvarialno,

kar pomeni, da okužena samica prenaša virus preko jajčec. Ta se najprej ohranja v vseh klopovih razvojnih stadijih, torej po ličinki, nimfi in po končani preobrazbi pri odrasli žuželki. Seveda pa vsi klopi niso okuženi. Nekateri npr. menijo, da klopi nad 1000 metri nadmorske višine niso več okuženi.

Klopi so aktivni od marca ali aprila do oktobra ali novembra oziroma v času, ko je temperatura tal višja od 5 do 7 stopinj Celzija.

Del okuženih ljudi postane odporen, ne da bi se pri njih razvili bolezenski znaki. Sicer pa bolezen velikokrat poteka v obliki nekajdnevnega vročinskega stanja, ki ga ne ločimo od pogostih virusnih prehladnih obolenj. Na našem območju, kjer so klopi precej okuženi, pridobi tretjina prebivalstva že v zgodnjem otroštvu protitelesa po naravni poti okužbe in to brez hujšega poteka infekcije. Najhujša oblika bolezni, pri kateri so prizadeti tudi možgani, je meningoencefalitis. Nekateri menijo, da je ta oblika bolezni le (vrh ledene gore) v skupnem številu okužb,

torej bolj izjema kot pravilo.

Bolezen se v vseh oblikah ponavadi konča brez posledic, izjemoma pa se razvijejo ohromitve ali bolnik celo umre.

Vzročno zdravljenje te virusne bolezni ni mogoče. Poleg splošne osebne zaščite je na

voljo učinkovito cepljenje – specifična cepiva proti klopneemu meningoencefalitisu.

Zakaj se cepiti pozimi?

Čeprav se lahko cepimo vse leto, pa je zima najbolj primeren čas za začetek izvajanja programa cepljenja. Če hočemo doseči imunost, moramo že pred začetkom sezone aktivnosti klopa dobiti prvi in drugi odmerek cepiva v presledku enega meseca. Preden se po cepljenju ustvari zaščita, nam-

reč mine kar nekaj tednov ali celo mesecev. In ker postanejo pri nas klopi aktivni marca ali aprila, se moramo seveda, če je le mogoče, cepiti že pozimi. Že z dvema odmerkoma cepiva smo kar precej zavarovani pred boleznijo. Skoraj vsi cepljeni (več kot 97 odstotkov) ustvarijo zanesljivo zaščito po tretjem odmerku, torej po popolnem cepljenju. Spodbujevalni odmerek cepiva vsakih nekaj let nam potem pomagajo ohranjati imunost.

Pred piki se zavarujemo tako, da si, preden odidemo na nevarna območja, oblečemo zaščitno obleko temnejše barve, tesno oprijeto v zapestjih in gležnjih. Ko se vrnemo domov, se najprej skrbno pregledamo, zlasti okrog dimelj in pod pazduhami, kjer se klopi najraje zadržujejo. Poleg tega si moramo kožo namazati tudi z zaščitnim sredstvom oziroma je lahko z njim prepojena tudi tkanina.

Splošni zaščitni ukrepi ponujajo omejeno, vendar priporočljivo zaščito. Seveda je cepljenje bolj zanesljiv ukrep za preprečevanje bolezni.

Mag. sc. dr. Mirjana Stantič-Pavlinič, spec. infektologinja

(Iz »Zdravo življenje« febr. 95)

PRESSEERKLÄRUNG:

Vergabe der Regionalradiolizenzen in Österreich

Die Europäische Föderation Freier Radios hat mit großem Befremden vom Ergebnis der ersten Lizenzvergaben durch die Österreichische Regionalradiobehörde Kenntnis genommen.

In fast allen Bundesländern hatten nicht-kommerzielle Projekte um eine Sendelizenz angesucht, kein einziges ist nun berücksichtigt worden.

Die FERL hatte das Regionalradiogesetz schon in der Begutachtungsphase kritisiert und in Zusammenarbeit mit seinen österreichischen Partnern einen vollständigen Gegenentwurf mit Bezügen zu Gesetzestexten in anderen europäischen Staaten vorgestellt. In der Begründung des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte (Urteil vom 24. 11. 93) zur gutgeheißenen Klage des zweisprachigen Projektes AGORA in Kärnten wird festgehalten, daß der Staat, insbesondere im Bereich der elektronischen Medien, der »letztendliche Garant für den Meinungspluralismus« ist.

Es wird darin weiterhin bemerkt, daß die Bildung privater Monopole zu verhindern ist und daß nach dem aktuellen technischen Stand die Anzahl vorhandener Frequenzen nicht mehr als restriktives Argument eingesetzt werden darf.

Die Republik ist also zur Bereitstellung einer ausreichenden

Anzahl Sendekanäle verpflichtet.

Genau diese Pflicht verletzt der Frequenznutzungsplan für Regionalradios. Die Tatsache, daß darin außer für Wien nur eine einzige Lizenz pro Bundesland ausgeschrieben ist, wird in der Begründung der Regionalradiobehörde für fast alle abgelehnten nicht-kommerziellen Projekte als ausschlaggebend bezeichnet.

Alle berücksichtigten kommerziellen Veranstalter planen, höchstens einen Bruchteil der im Nutzungsplan vorgesehenen Frequenzen in Betrieb zu nehmen. Die restlichen Frequenzen werden als Faustpfand der Regionalmonopolisten brach liegen und stehen also für allfällige Lokalstationen nicht zur Verfügung.

Die Frequenzverschwendung läßt sich am Beispiel Kärntens besonders deutlich nachweisen: Der u. a. auch wegen angeblicher Berücksichtigung der Minderheit erfolgreiche Bewerber garantiert gerade die Inbetriebnahme eines Hauptsenders (von insgesamt 36); das gemischtsprachige Gebiet wird in der Folge nur bruchstückhaft versorgt.

Die Vergabe der Lizenzen vernachlässigt auf sträfliche Art und Weise die Rechte der Minderheiten und verfestigt die bestehende Medienkonzentration.

Aus diesen Gründen unterstützt die FERL laufende Verfassungsbeschwerden und allfällige

erneute Klagen beim Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte. Nicht nur für Österreich, sondern auch wegen der falschen Signalwirkung besonders auf ost-

europäische Länder, kann diese gegen den Pluralismus gerichtete Medienpolitik nicht akzeptiert werden.

Slovenski vestnik čestita

gospodu Marjanu Ošina iz Zgornjih Vinar za osebni praznik; gospodu Francu – Močkovecu iz Drveše vasi za 40. rojstni dan; gospe Ursuli Unterberger iz Šentruperta pri Velikovecu za osebni praznik; gospe Mici Piskernik-Boštnovi iz Lobnika za rojstni dan; gospe Mariji Kargl iz Bač za 40. rojstni dan; gospodu Alfredu Kralju iz Bistrice za rojstni dan; gospodu Jozu Anželaku iz Drveše vasi za rojstni dan; gospe Heleni Merkač iz Šmihela za rojstni dan; gospodu Jozeju Kaiserju iz Šentkandolfa za 72. rojstni dan; gospe Fridi Piskernik z Obirskega za 67. rojstni dan; gospe Katrci Schaflechner iz Šentvida za dvojni praznik; gospe Danici Letschart-Košat iz Podgorij za osebni praznik; gospodu Albinu Maletu s Kota v Selah za rojstni dan; gospodu Kazimiru Silanu iz Male vasi za rojstni dan; gospodu Jožefu Hoblu iz Pogreč za osebni praznik; gospe Matildi Lintsche iz Vijase za rojstni dan; gospe

Miri Podgoršek iz Železne Kaple za 75. rojstni dan; gospe Leopoldini Stornik iz Leš za 70. rojstni dan; gospe Fini Wastl iz Lovank za osebni praznik; gospodu župniku Stanku Olipu iz Loč za rojstni dan; gospe Mici Smole iz Šmiklavža ob Dravi za 57. rojstni dan; gospodoma Marjanu in Vladimirju Smrtniku iz Kort za rojstni dan; gospe Mariji Oraž s Kota v Selah za rojstni dan; gospe Franciški Plesnik z Bele pri Galiciji za 80. rojstni dan; gospe Fridi Podrečnik iz Dobrle vasi za 55. rojstni dan; gospodu Jožu Wakounigu-Kovačevemu iz Mlinč za 86. rojstni dan; gospe Marti Nachbar iz Čirkovč pri Pliberku za jubilejni praznik; gospe Mici Klemenjak iz Šentjakoba za osebni praznik; gospe Dini Štornik iz Šentjakoba za rojstni dan; gospodu Foltiju Müllerju iz Šentjakoba za rojstni dan; gospe Silvijji Schuster iz Šent-ožbalta pri Podgorjah za osebni praznik, gospodu dr. Petru Gstettnerju za Abrahama!

Materinski dan ali 8. marec?

piše Sonja Wakounig

Vprašanje je retorično, saj en praznik ne izključuje drugega, posebno še, ker nimata v bistvu nič skupnega, razen, da oba praznujeta pač ženske.

Materinski dan je pač posvečen mamicam, otroci in možje naj bi vsaj enkrat na leto pomislili na trud, ki ga imajo »njihove ženske« z njimi. Tiste, ki se niso mogle veseliti materinskih radosti, pa sploh popolnoma izvisijo.

8. marec pa je mednarodni dan vseh žena in simbolizira boj za enakopravnost žensk, za njih priznanje v družbi, priznanje, ki presega robove kuhinjskih skled in loncev. Čeprav nam gre v primerjavi z ženami v Aziji, Afriki ali južni Ameriki pravzaprav zelo dobro (na splošno, seveda), pa je družba še vedno moška. Koliko žensk v resnici lahko soodloča v političnem življenju, v zakonodaji, koliko se jih mora odpovedati poklicu, ki si ga želijo, službi, samo zato, ker ni na voljo dovolj otroških vrtcev, da o jaslih ne govorimo? Koliko žensk brezplačno neguje bolnike, ostarele, ker je to njihova dolžnost in namen, same pa so na stara leta odvisne od dobrohotnosti sorodnikov, če jih takrat (še) imajo ...

Boj za ženske pravice pa ne sme biti omejen le na lastno ognjišče, prav v današnjih časih ne smemo pozabiti vseh tistih, ki jih še vedno prodajajo kot živo blago ali delovno silo, katerim je vsak upor skorajda onemogočen v imenu zakonov ali vere, katerekoli že. Pakistanska zdravnica in pesnica Taslima Nasrin piše in opozarja na strahotne razmere, v katerih živijo njene rojakinje. Islamski skrajneži ji grozijo s smrtjo, morala je emigrirati. A Taslima se hoče vrniti, kljub vsem nevarnostim. Njeno mesto je tam, kjer lahko pomaga, pravi, in ignorira smrtne groznje.

Koliko je zatiranih, mučenih, ponižanih, oropanih človečanskih pravic iz enega samega razloga, ker so po spolu ženske? Ne sme nam biti vseeno, vsaj 8. marca lahko vidno izrazimo svoje spoštovanje do pogumnih žena, ki vedo, da je beseda najmočnejše orožje. Le izobrazba bo lahko potegnila ženske tretjega sveta iz bede, znanje daje moč in samozavest. Za učenje ni nikoli prepozno, ne v Evropi ne drugje, ne za moške in ne za ženske.

In zato 8. marec ni le dan žena, je dan človečanskih pravic po vsem svetu. Ostanimo budne, da ne bo družba sestavljena »aus einem dienenden und einem befehlenden Teil« (Haider).

SMUČARSKI TEČAJ SŠZ:

Prijeten teden v Aprici

Za kratek čas in dobro razpoloženje so udeleženci tečaja kar sami poskrbeli.

V tednu semestrskih počitnic (19.-26. februarja 1995) je Slovenska športna zveza prirejala v Aprici (Lombardija) že tradicionalni smučarski teden. Letos se je ponudbe udeležilo 47 navdušenih zimskih športnikov, ki so se ukvarjali s smučanjem in snowbodom. Tečaj je pokazal, da priljubljenost snowborda bolj in bolj raste, saj se je kar 30 udeležencev odločilo za to novo zimskošportno panogo in le 17 jih je po stari klasični smučarski navadi vijugalo po apriških smučinah. Pet trenerjev, od tega trije za snowbord (Rihard Kunčič, Sever Pušnik in Danilo Prušnik) ter dva za smučanje (Tonč Malle in Tomo Weiss), je skrbelo za to, da so tečajniki čimbolj prodrli v tajnosti smučanja oz. deskanja po snegu in tako teden v Aprici lahko uživali kar se da intenzivno.

Seveda sta družabnost in vzdušje bila odlična, prav tako tudi oskrba v hotelu. Kakor je povedal Danilo Prušnik, bo Slovenska športna zveza tudi prihodnji smučarski tečaj v letu 1996 priredila v Aprici. Pa na svidenje drugo leto!

NOGOMET

SAK že zmaguje

Še preden gre SAK na priprave v Istro, je odigral dve pripravljalni tekmi in obe zmagal.

Tekmo proti ATSV Wolfsberg je dobil s 6:2, kar je za prvo tekmo zelo zadovoljiv rezultat. Za gole so poskrbeli Lippusch, ki je zadel kar 3-krat, Wölbl in Pihorner, en gol pa so si Wolfsberžani dali sami.

Veliko večjega pomena pa je zmaga proti Spittalu, edinemu koroškemu zastopniku v II. zvezni ligi. Spittal je že sredi priprav, za seboj ima intenzivni pripravljalni teden in tudi že nekaj prijateljskih tekem. Sako-vcu so ekipo, v kateri že drugo sezono zelo uspešno igra nekdanji igralec SAK Igor Ogris, premagali s 3:2.

Tokrat sta bila uspešna M. Sadjak in Pihorner, prvi gol za SAK pa je dal tudi novi igralec Uwe Paulitsch. Paulitsch se je že kar dobro vživel, se že nekoliko navadil na naporen trening in upa, da bo z dobro igro navdušil navijače in se s SAK povzdignil v II. zvezno ligo.

E. V.

Pestra dejavnost v Mladinskem domu

Kot bi trenil, je minilo prvo polletje, otroci so se vrnili s semestrskih počitnic, mi pa pogledjmo, kaj vse smo počeli v minulih mesecih.

Prvi in glavni cilj je bil in seveda je uspeh v šoli. Zato smo največ časa presedeli pred zvezki in knjigami. Svoj prosti čas pa je mladina večinoma preživela v telovadnici Mladinskega doma, kjer smo imeli vrsto športnih prireditev, o katerih smo že poročali.

Šolsko leto smo začeli s spretnostnimi igrami na nogometnem igrišču, kjer so se med seboj pomerili gojenke in gojenci nižjih razredov in ob lepem jesenskem vremenu doživeli prijeten popoldan.

Podpredsednik KDZ Rosenzopf in mentor za filmsko dejavnost M. Dolinšek sta višješolcem predstavila cilje in dejavnosti KDZ, Koroška dijaška zveza pa je v teku I. semestra v domskih prostorih organizirala tudi tri večje prireditve (dvakrat karaoke in nogometni turnir).

Lep večer smo doživeli tudi z Edijem Oražetom in študentskim zborom Pedagoške akademije, ki sta navdušila mladino z ubranim petjem in moderno glasbo. Medse smo povabili tudi mladega pesnika Janija Oswalda, ki je bil gost večera, na katerem je mladina sovrstnikom predstavila pregled slovenskih koroških pisateljev/ic in pesnikov ter pesnic. Jani Oswald je mlade poslušalce navdušil s svojimi nenavadnimi pesmimi, predvsem pa z interpretacijo teh. Seveda tudi letos Miklavž ni pozabil na Mladinski dom; preden pa je obdaril otroke, so mu zaigrali kratek prizor iz »Miklavž prihaja«.

Januarja je Aliana Končan-Moscatello, ki je strokovnjakinja na področju samoobrambe žensk, dekleta nazorno opozorila na nevarnosti, ki jim lahko pretijo kjerkoli in jim tudi pokazala, kako se lahko uspešno branijo. Na tem mestu bi se rada zahvalila Zvezi slovenskih žena, ki je to predavanje tudi finančno podprla.

V letu tolerance in v letu 50. obletnice konca 2. svetovne vojne pa smo naši mladini v spomin in opomin pokazali dokumentarna filma »Schuld und Gedächtnis« ter »Der Tunnel« in film »Schindlers Liste«.

Tudi večer zbiralcev znamk in »domski jormak« sta bila priložnost za zbiralce in prodajalce, da si izmenjajo izkušnje

in »se znebijo« marsikaterestvari, ki je sami ne potrebujejo več, drugi pa se je razvesele.

Glasbena šola je tudi letos priredila interni nastop učencev oddelka Mladinski dom, kjer se je zvrstilo 31 večjih in manjših glasbenikov ter v veselje staršem in učiteljem pokazali, česa so se naučili v tem semestru.

Ob zaključku prvega polletja pa nam je čarovnik Grega Suljemanović dokazal, da so lahko roke hitrejše od oči.

Vzgojitelji smo se trudili, da prisluhnemo mladim in njihovim potrebam ter skušamo, v kolikor je mogoče, uresničiti njihove predstave, kar pa ni vedno enostavno.

Vsak teden je v naš dom prihajal tudi duhovnik Janko

Ivančič, ki ob torkih preživel nekaj ur z našimi mladimi.

Prav tako prihaja v dom ob sredah animator Sten Vilar, ki tako z nižješolci kakor tudi z višješolci pripravlja dve gledališki predstavi. Več pa še ne smem izdati.

To je bil kratek »sprehod« skozi prvi semester, sedaj pa nas čaka že drugi. Ta pa bo minil še hitreje. Vsekakor bomo našim gojenkamcem še nadalje nudili pomoč pri učenju, v prostem času pa jih bomo skušali naučiti tudi kaj za življenje. In to ob prevzemanju vsakodnevnih nalog, odgovornosti drug do drugega, ob spoznavanju različnosti posameznikov in ob uresničevanju samega sebe v skupnosti.

Vzgojiteljica Eda V.

Pozdravi s priprav

Moštva SAK se že s polno paro pripravljajo na vigredno sezono, kajti pričakovanja so velika, še večja pa želja po uspehu. Pa tudi druga moštva niso počivala in so se primerno pripravila na športno tekmovalje. Iz vsega tega sledi, da smemo vigredi računati z napetimi in dobrimi tekmami, pri katerih, tako vsi upamo, se bojo igralci SAK odrezali čim bolje. S priprav v Medulinu na Hrvaškem so igralci SAK II poslali bralcem SV najlepše pozdrave.